

Bij gelegenheid van de overdracht van het rectoraat der Theologische Hoogeschool door Prof. Dr. H. J. Jager aan Prof. Dr. K. Schilder op Woensdag 6 Dec. heeft eerstgenoemde een rede gehouden over het onderwerp: „Dood voor de zonde, levend voor God in Christus Jezus”.

Enkele opmerkingen over de exegese van Rom. 6 vs 1-14.

Spreeker begon met op te merken, dat vele exegeten van meening zijn, dat Paulus op twee geheel van elkaar verschillende manieren de verlossing voorstelt.

Er zouden om zoo te zeggen twee Paulussen zijn: een juridische en een mystieke, Paulus de jurist zou in Rom. 1-5 in rechtstermen uiteenzetten de leer van de rechtvaardiging uit het geloof. Waarna in Rom. 6 Paulus de mysticus de leer der verlossing zou uiteenzetten in termen der mystiek, ontleend aan de mysteriën van de hellenistisch-oostersche wereld.

Deze kwestie is voor de praktijk der godzaligheid van belang, omdat er ook in de gemeente wel broeders en zusters gevonden worden, die zeggen wel te gelooven in den Heere Jezus. Maar die meenen, dat dit niet genoeg is, doch dat daarbij moet komen een mystiek sterven voor de zonde en een mystiek leven in gemeenschap met Christus Jezus. Welke gemeenschap boven de geloofsgemeenschap met Christus zou uitgaan.

Na in hoofdtrekken Rom. 6:1-14 te hebben verklaard, kwam spreker tot de conclusie, dat Paulus niet een geheel nieuw gedeelte begint, maar dat hij aantoonde, dat de leer der rechtvaardigmaking uit het geloof geen zorgeloze en goddelooze menschen kweekt. Wie gelooft in Jezus Christus en door het geloof gerechtvaardigd is, is met Christus voor de zonde gestorven en levend voor God.

Want Christus is voor hem gestorven en dus is hij met Christus gestorven. Christus heeft de schuld der zonde betaald en de straf der zonde gedragen. Dus heeft wie in Christus gelooft rechtens met de zonde afgedaan.

„Als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn”. 2 Cor. 5:15. Dat Christus voor de zonde gestorven is daarvan getuigt de doop ons leven lang.

Wat Paulus in Rom. 6 van den doop zegt kan worden samengevat in de bekende woorden uit ons doopsformulier: „En als wij in den naam des Zoons gedoopt worden zoo verzegelt ons de Zoon, dat Hij ons wascht in zijn bloed van al onze zonden, ons in de gemeenschap zijns doods en zijner wederopstanding inlijvende, alzoo dat wij van onze zonden bevrijd en rechtvaardig voor God gerekend worden”.

De apostel leert in Rom. 6:1-11 wat wij in Christus zijn en hebben.

En op grond van wat God ons in Christus gegeven heeft volgen dan in de verzen 12-14 de imperatieven, de opdrachten voor de geloovigen om zich geheel en al aan den Heere te geven, dood voor de zonde, levend voor God in Christus Jezus.

Volgens spreker gaat het in Rom. 6 om een gemeenschap, die God bewerkt door Woord en Geest en Sacrament, welke gemeenschap door het geloof aanvaard en genoten wordt. Wil men van 'n unio mystica spreken, dan zal men deze nooit van het geloof mogen losmaken of boven het geloof verheffen. En we zullen nooit moeten vergeten dat deze gemeenschap de volle verantwoordelijkheid en activiteit der geloovigen laat bestaan. Zij die opgenomen zijn in de gemeenschap van dood en opstanding van Christus zullen hun leven lang moeten strijden den goeden strijd des geloofs tegen de zonde. Waarbij ze steunen op de belofte des HEEREN, dat de zonde over hen niet zal heerschen, maar dat zij door Christus meer dan overwinnaars zullen zijn.

In Rom. 6:1-14 zijn gaven en opgaven, belofte en eisch, evangelie en opdracht aan elkander verbonden, gelijk dit in heel de Schrift het geval is.

God geeft eerst in Christus alles wat wij noodig hebben tot zaligheid.

Maar dan eischt de HEERE ook alles op voor Zijn dienst.

Gelijk dit ook in Psalm 105:24 tot uitdrukking komt:

Die gunst heeft God zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vrezen.

Daarna memoreerde Prof. Jager de voornaamste gebeurtenissen van het afgelopen Schooljaar als volgt:

Naar aloude gewoonte is het de taak van den rector bij de overdracht van z'n rectoraat kort te memoereen wat er aan belangrijks gebeurde in het jaar van zijn rectoraat. Ik kan dit jaar zeer kort zijn en ik ben niet van meening, dat men lang moet uitweiden, over wat kort gezegd kan worden.

Er is eigenlijk niets bijzonders gebeurd. In den kring der curatoren werd ds H. Meulink geëmeriteerd, na het zeldzame voorrecht van den HEERE te hebben ontvangen 50 jaren Hem te mogen dienen in den dienst des Woords. In den persoon van Prof. Schilder gaf het college van hoogleraren blijk van belangstelling. Tot de droeve feiten moet worden gerekend, dat één der curatoren z'n vrijmaking verloochende en wederkeerde tot de kerken, die ook hem uitwierpen. Verder bleek het niet steeds duidelijk, wie tot den kring der

curatoren behoorde, maar deze zaak betreft meer de kerken dan de school.

Wat de hoogleraren en de lectoren betreft kunnen we met dank aan den HEERE vermelden, dat ze allen hun werk geregeld konden verrichten. Alleen de rector onderbrak z'n colleges langer dan gewoonte is — met het oog op de rectoraatsoverdracht — en langer dan hij gaarne gewild had, wegens wat labiele gezondheidstoestand. Hij zal D.V. de volgende week de colleges hervatten. Prof. Deddens had met de zijnen het voorrecht te mogen gedenken, dat hij voor 30 jaren in het huwelijk trad en z'n ambtswerk begon. Wegens sterfgevallen in de naaste familie voltrok zich dit gedenken in alle stilte.

Komende tot de studenten kunnen we niet zeggen, dat het aantal afgelegde examens gedurende dit jaar groot in aantal was: 10 studenten legden het propaedeutisch examen af met goed gevolg (waarvan 2 na herhaald examen), terwijl slechts aan 4 studenten de candidaatsbul werd uitgereikt.

Voor het eerst werden ingeschreven 1 studente en 18 studenten, waarvan 1 wegens ziekte nog niet kon beginnen de colleges te volgen. Gerecenseerd werden de bulen van 86 reeds ingeschrevenen, terwijl bovendien 42 bullen werden gerecenseerd van hen, die — naar we mogen aannemen — bezig zijn met doctorale studien.

Met dankbaarheid mag worden vermeld, dat in den loop van dit jaar uit het Greijdanus-Kruithoffonds een bedrag van f1800 — de opbrengst van het beheer gedurende anderhalf jaar — beschikbaar was voor hulp aan begaafde, hulpbehoevende studenten. Het is, meen ik, wel gewoonte iets te zeggen van den ijver en trouw der studenten. Ik denk niet dat hierover gemakkelijk een oordeel te vellen is, evenmin trouwens als over den ijver en de trouw der docenten. Ik meen, dat we niet te haastig moeten zijn met daarin te roemen. Wie is volkomen trouw en wie geeft al zijn gaven en krachten aan den HEERE in de taak, waartoe Hij hem riep? Wel moet ik vermelden, dat enkele studenten persoonlijke moeilijkheden hadden met hun studie, in welke gevallen het college van hoogleraren heeft getracht hen bij te staan.

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (II)

HOOFDSTUK I.

MARIA'S AFKOMST.

In de Heilige Schrift vinden we zoo goed als niets over de afkomst van Maria. Wel bevatten apocryphe Evangelie-verhalen allerlei over haar, maar het meeste daarvan is legende of in elk geval kunnen we ons op de historiciteit daarvan niet verlaten¹⁾.

In het z.g.n. prot-evangelie van Jacobus, een apocryph geschrift, dat waarschijnlijk in het midden van de 2e eeuw ontstaan is²⁾, wordt uitvoerig de geboorte en jeugd van Maria beschreven. De ouders van Maria zouden zijn geweest Joachim en Anna, wat naar het oordeel van prof. Greijdanus zeer wel zoo geweest kan zijn³⁾.

Dit echtpaar was kinderloos. Maar op hun vurig gebed wordt hun een dochter geschonken, die ze Maria noemen. Omdat Anna beloofd heeft haar kind als een offer aan den Heere te zullen brengen, wordt de kleine Maria op driejarigen leeftijd naar den Tempel gebracht waar zij opgroeit. Als ze twaalf jaar is geworden besluiten de priesters de weduwnaars uit Israël te verzamelen, die elk een staf moeten meebrengen. Van deze weduwnaars is het Jozef die een teeken ontvangt en de opdracht om Maria in zijn hoede te nemen. Jozef maakt wel bezwaar omdat hij oud is en reeds zonen heeft, maar de Hoogepriester wijst Jozef op zijn plicht om gehoorzaam te zijn. Zoo neemt Jozef op bevel van den Hoogepriester Maria in zijn huis.

Hier in het prot-evangelie van Jacobus hebben we dus de voorstelling, dat Jozef een oud man is, die reeds zonen heeft. Zijn huwelijk met Maria is een tweede huwelijk.

De oorsprong van deze legende zal wel gelegen zijn in de gedachte, dat de broeders en zusters van den Heere Jezus, over wie in het Evangelie sprake is, te beschouwen zijn als kinderen uit een eerste huwelijk van Jozef.

Een andere opvatting is, dat broeders en zusters moet worden genomen in den meer ruimeren zin van verwanten.

Merkwaardig is, dat in den tijd der Reformatie nog algemeen werd aangenomen, dat bij broeders en zusters van den Heiland, hetzij aan kinderen van Jozef, hetzij aan verwanten moest worden gedacht.

Ook Dr A. Kuyper heeft altijd de meening bevestigd, dat het niet klesch was, bij broers en zusters van Jezus te denken aan gewone broers en zusters⁴⁾. Hij

Over de zoogenaamde academiale vrijheid bleek tusschen docenten en discipelen wel eenig verschil van meening te bestaan. Over welk meeningsverschil we gelukkig als broeders konden samenspreken, met naar ik meen wel eenig resultaat.

Wat het studieprogramma betreft: de zaken worden op den ouden voet voortgezet. Zoals in de geneeskunde de diagnose vaak gemakkelijker vast te stellen is dan de therapie is aan te wijzen, zoo zijn ook de gebreken in het studieprogramma gemakkelijker te becrisiseeren, dan verbeteringen zijn aan te brengen. Waarbij nog dit komt, dat de eene dokter overvoeding constateert, terwijl de andere overvoeding vermoedt. De studenten zullen zoo hun eigen gedachten hierover wel hebben.

We mogen wel vaststellen, dat het studieprogramma de voortdurende aandacht heeft van alle er bij betrokkenen, maar dat nog geen tastbaar resultaat bereikt is. Alle betrokkenen zijn er van overtuigd, dat het wenschelijk is, dat zoowel het propaedeutisch als het candidaatsexamen binnen een bepaalden, niet al te zeer variërenden tijd, door normaal begaafden kan worden afgelegd.

Hiermee kom ik aan het einde van mijn taak. Er was niet veel bijzonders te melden. Waarbij ge moogt bedenken, dat het vaak een voorrecht is als het leven zonder buitengewonigheden voortgaat. Daarvoor mogen we den HEERE dankbaar zijn.

Tenslotte rest mij de laatste taak, waarmee m'n rectoraat z'n einde vindt.

Ik mag de lasten — die voor u niet zwaar zullen zijn — en de lusten — die voor u niet groot zullen zijn — van het rectoraat overdragen aan u, Prof. K. Schilder.

Bij de rectoraatsoverdrachten die ik bijwoonde — het waren er weinige — was er steeds sprake van bevoegde handen, waaraan de taak werd overgedragen; en van sterke schouders, die de lasten wel konden dragen en van beproefde krachten, waaraan decheidende rector met blijdschap en vertrouwen de waardigheid overdroeg. Ik zal u met dergelijke beweringen maar niet ophouden.

In opdracht van de curatoren reik ik u het teeken van het rectoraat over met de bede, dat de HEERE onder uw leiding ons allen moge zegenen en tot een zegen stellen voor de gesmide en geplaagde, doch gezegende Kerk des HEEREN.

vond het niet passend te denken, dat Maria ook kinderen zou hebben gehad uit een huwelijk met Jozef.

De latere Gereformeerde exegeten en dogmatici zijn uitgesproken van de gedachte, dat we wel degelijk hebben te denken aan kinderen uit een huwelijk van Jozef en Maria⁵⁾.

Een andere kwestie, die de aandacht vraagt in verband met de afkomst van Maria, is de betekenis van de geslachtsregisters van Mattheus 1 en Lucas 3. In deze hoofdstukken wordt gegeven een geslachtsregister van Jozef. Maar het merkwaardige is, dat hoewel het beide geslachtsregisters zijn van Jozef, de namen in deze lijsten totaal verschillend zijn. In beide geslachtsregisters wordt het geslacht afgeleid van David, maar in het eene register via Nathan, in het andere via Salomo. In beide registers komen ook de namen voor van Sealthiel en Zerubbabel. Er is al zeer veel scherpzinnigheid besteed om het verschil en de overeenkomst te verklaren. M.i. is nog steeds de meest sannemenswaardige hypothese om bij een van de geslachtsregisters te denken aan dat van Maria. Meestal neemt men dan aan, dat Lucas de genealogie van Maria geeft. Daar pleit dit voor, dat Lucas zijn Evangelie zeker ook met behulp van Maria heeft opgesteld.

Kohlbrugge heeft in zijn bekende werk over Mattheus 1 tegenover Isaac da Costa met klem benadrukt, dat de heilige linie loopt over Maria.

In ieder geval zullen we moeten aannemen, dat Maria uit het geslacht van David is. Door niemand minder dan Theodor Zahn is beweerd, dat Maria was uit den stam van Levi⁶⁾. Men leidt dit natuurlijk af uit het feit, dat zij familie is van Elisabeth. Maar er is niets tegen om te denken dat Maria's moeder uit den stam van Levi was.

In ieder geval moeten wij aannemen, dat de Heiland naar het vleesch uit David was geboren. Verschil van meening kan er slechts over zijn, of Hij zijn recht op den troon van David kon laten gelden. doordat Jozef Hem als zijn zoon aannam⁷⁾, dan wel omdat Maria een erfdochter was⁸⁾.

K. MEIMA.

⁵⁾ R. Schippers, De Reformatie XV, no. 16.

⁶⁾ Th. Zahn, Grundriss der Geschichte des Lebens Jesu, 1928, p. 19.

⁷⁾ R. Schippers, De Ref., XV a.a.

⁸⁾ H. F. Kohlbrugge, Betrachtung over het eerste kapittel van het Evangelie van Mattheus, 1860, p. 95.

Let
a) A
deren,
moelijk
te mak
en dan
bij we
een ver
66k jeg
wezen:
(zond
— mas
hier te
om niet
sum, n
vraag
maar
belofte
Beaer
mensche
moet h
de belo
facto n
vriend
b) A
7:14),
als lede
ik ben u
formule
hen ne
„gelden
maar de
tiek. I
schien e
van het
gezegene
Beza int
gissend,
effect, d
Ze zijn
zijn ze
ruimt
En dat
daarom
zijn”. M
die inza
zich niet
7:14).
bl. 84, i
Polman
een prae
uit elkar
dringen
Hel. de
fouten v
in hetzel
de dwaan
c) Als
den, bew
die man,
reformee
meerden
allen
nu Beza
lezen.
wat u nu
wel, dat
elke v
als u met
„genade”
Welnu, z
wier boel
eens: die
aangebod
vroeger
aan Israe
meer ter
leen de
verwor
penen (p
Theol. G
aannemel
de kerk,
kondigen
o n d e r
Hij vo
quan v
met dat
dan in
nádere
Beza, wa
het aanbe
verwor
mechanis
—1) Zie
Th. 1, 193.